

Чукут Світлана Анатоліївна

завідувач кафедри інформаційної політики

Національної академії державного управління при Президентові України,

доктор наук з державного управління, професор

Кукарін Олександр Борисович

заступник завідувача кафедри інформаційної політики

Національної академії державного управління при Президентові України,

начальник науково-дослідного відділення

автоматизації виробництв та інформаційних технологій

Державної науково-виробничої корпорації “Київський інститут автоматики”,

кандидат технічних наук, доцент

Загвойська Ольга Василівна

заступник завідувача кафедри інформаційної політики

Національної академії державного управління при Президентові України,

кандидат наук з державного управління

Питання кадрового забезпечення впровадження електронного урядування

На сучасному етапі модернізації системи державного управління і державної служби однією з основних передумов успішного впровадження електронного урядування є забезпечення кваліфікованим персоналом. Це передбачає фахову підготовку магістрів з електронного урядування, здатних ефективно працювати в органах державної влади та місцевого самоврядування в умовах розвитку інформаційного суспільства, спроможних ефективно аналізувати та приймати державно-управлінські рішення у цій сфері, які мають бути наділені відповідними спеціальними знаннями, навичками та вміннями. Про невідкладну загальнодержавну потребу у підготовці таких професіоналів свідчить оголошення Президентом України Віктором Януковичем у посланні до українського народу 2011 року – роком освіти та інформаційного суспільства.

Усвідомлюючи гостру загальнодержавну необхідність, Національна академія державного управління при Президентові України, вперше в Україні розпочала з 2009 року підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістр за новою спеціальністю 8.15010009 “Електронне урядування” напряму підготовки “Державне управління”. У 2010 році за підтримки Державного комітету інформатизації та Головного управління державної служби у новому

Класифікаторі професій ДК 003:2010, який набирає чинності з 1 листопада 2010 року, запроваджено кваліфікацію “керівник організаційних систем електронного урядування” (код 1229.7).

Відповідні керівники організаційних систем електронного урядування повинні забезпечити вирішення різноманітних завдань (як організаційних, так і технічних) на всіх стадіях створення систем електронного урядування. До них, наприклад, відносяться: розроблення стратегії і концепції розвитку електронного урядування; виконання відповідного плану дій; планування бюджету, що забезпечує необхідні витрати; координація та виконання наукових досліджень в галузі ІКТ; поширення ІКТ в соціально-економічній сфері та органах державної влади; проведення адміністративної реформи в органах державної влади та місцевого самоврядування; реалізація проектів з реорганізації та оптимізації адміністративних процесів в окремих державних установах; формування системи державних адміністративних послуг для громадян, бізнесу та державних службовців; розробка єдиної нормативно-правової та нормативно-технічної бази; створення інфраструктури, що забезпечує взаємодію органів державної влади між собою, а також з підприємствами та громадянами в межах надання державних адміністративних послуг тощо.

Ці завдання в органах державної влади та місцевого самоврядування виконуються окремими керівниками різного рівня, структурними підрозділами та конкретними виконавцями. Разом з тим, всі вони відповідно до своїх завдань та службових функціональних обов’язків мають:

- безпосередньо надавати громадянам і бізнесу інформаційні та інші державні адміністративні послуги;
- забезпечувати відповідні інформаційні ресурси;
- супроводжувати програмно-технічне забезпечення інформаційних систем;
- приймати управлінські рішення щодо впровадження технологій електронного урядування на всіх рівнях державного управління;

- використовувати системи інформаційно-аналітичного забезпечення, в тому числі для підтримки прийняття управлінських рішень;

- приймати безпосередню участь у створенні відповідних систем на всіх стадіях від постановки завдань до промислової експлуатації.

Необхідно для керівників всіх рівнів та структурних підрозділів, у яких згідно з положеннями є функції пов'язані із забезпеченням впровадження, координації та супроводу проектів і програм з електронного урядування, визначити відповідні вимоги до кваліфікаційних характеристик, що оцінюються при виконанні їх службових обов'язків та при призначенні на посади. При цьому, виробничими функціями є такі: проектувальна, організаційна, виконавча, адміністративна (управлінська, керівнича).

Відповідно до кваліфікаційних вимог керівник організаційних систем електронного урядування повинен мати такі завдання й обов'язки:

- здійснювати загальне керівництво діяльністю структурного підрозділу і нести відповідальність за виконання покладених на нього завдань; регулювати роботу структурного підрозділу щодо його ефективної взаємодії з іншими підрозділами, суміжними сферами, науковими організаціями та провідними експертами з питань впровадження електронного урядування;

- координувати державні, регіональні проекти і програми у сфері електронного урядування, використовуючи методи та технології розробки й прийняття управлінських рішень; здійснювати контроль за реалізацією і практичним втіленням державної політики у сфері електронного урядування, дотриманням актів законодавства у цій сфері;

- організувати і координувати роботу по створенню та впровадженню проектів у сфері електронного урядування із застосуванням підходів і принципів стратегічного планування, критеріїв оцінювання результативності та ефективності діяльності;

- розробляти проекти нормативно-правових актів, програмних документів (стратегій, програм, концепцій) щодо впровадження та розвитку електронного урядування;

– використовувати методологію системного аналізу, застосовуючи комплексний підхід до аналізу державної політики та вивчаючи кращі світові практики впровадження електронного урядування;

– проводити комплексний аналіз стану і тенденцій впровадження електронного урядування в Україні та світі, рівня готовності органу державної влади до впровадження технологій електронного урядування;

– організовувати ефективний інформаційний менеджмент в електронному урядуванні, створювати комплексні, структурні, архітектурні та функціональні моделі електронного урядування;

– обирати відповідний метод чи методику реінжинірингу з метою оптимізації адміністративних процесів органу державної влади та його структурних підрозділів.

Згідно з кваліфікаційними характеристиками має здійснюватися фахова підготовка (навчання), підвищення кваліфікації, стажування тощо. Доцільно організувати безперервну підготовку кадрів за наступними принципами: форми навчання – очна (з відривом від виробництва), вечірня, заочна; кредитно-модульна система – кожен модуль передбачає закінчену частину підготовки за період навчання – короткостроковий (1, 2, 3 тижні, від 1-го до декількох місяців, рік тощо).

Кваліфікаційними вимогами мають бути: повна вища освіта відповідного професійного спрямування та напряму підготовки за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр з електронного урядування; стаж роботи за фахом в державній службі на посаді головного спеціаліста не менше 2-х років або стаж роботи за фахом на керівних посадах у відповідних сферах державного управління не менше 3-х років; сертифікат підвищення кваліфікації з управління проектами та програмами у сфері впровадження електронного урядування з визначеним терміном навчання.

Пропонується також змінити підхід щодо організації стажування слухачів денної форми навчання, що навчаються за спеціальністю «Електронне урядування»: замість стажування у період з липня по серпень, як правило в двох

органах влади, замінити на стажування в одному органі влади у два етапи: перший – в липні, другий – в листопаді місяці. На першому етапі збирається інформація щодо стану е-готовності даного органу влади та визначається потреба та проблеми щодо подальшого розвитку електронного урядування в ньому; на другому – слухачем-стажистом пропонується вже готове вирішення цих проблем, за результатом якого йому надається від керівництва органу влади, де відбувалося стажування, довідка про впровадження.

Насамперед з метою ефективного впровадження електронного урядування в Україні, на нашу думку, доцільно внести зміни в структуру органів влади і місцевого самоврядування – утворити на базі існуючих підрозділів з інформаційних технологій (інформатизації) підрозділи з електронного урядування, відповідно змінивши їх основні функції. Це слід зробити, розпочинаючи з профільного управління Секретаріату Кабінету Міністрів України - «Управління розвитку інформаційних ресурсів та технологій», змінивши його назву на «Управління електронного урядування» та надавши йому статус самостійного підрозділу.